

Kelemen Albert

(1844—1912.)

Papi családból származott s a hagyományt szerencsés sikerrel tovább vitte. Az ősi örökséget gyarapítva, emelkedik ki külső megjelenésében is tekintélyes alakja.

A székelyek fővárosa közelében születve, Marosszék annyi jogi elemmel telített légkörében s éles és gondos látású atya befolyása alatt növekedik föl, hogy aztán elébb Marosszentkirályon és azután a székely fővárosban legyen az unitárius híveknek tisztelt vallási vezére.

Működésének súlypontja az egyházi közigazgatásra esik s mint a maroskörü hitközségek esperese és az egész magyarországi unitárius egyház közügyigazgatója tisztét példásan tölti be és jogi ismereteit az egyházi törvények újra alkotásánál figyelmet keltő módon érvényesíti.

Éber örökös és a törvények megtartása felett; fokozatos haladás az intézmények fejlesztésében s ehhez tudás és gyakorlati érzék: munkájának és egyéniségének jellemző s el nem muló vonásai; és ezek mellett aztán az elnöki emelvényen vagy a tanácskozók sorában a független, de egyúttal józan nézetkimondás.

Azok közé tartozott, kik bátorsággal, de egyszersmind józansággal küzdenek, nem szakadnak el a régi alaptól, hanem a történelmi múltot építenek tovább.

A szabadelvű egyház, amelynek tagja volt s amelynek mindenekfelett szervezeti formáit segített javítani és szilárdítani, kegyelettel fogja őrizni az emléket, melyet szabédi születésű Kelemen Albert több évtízre terjedő munkásság után hátrahagy.

KÜLÖNFÉLÉK.

Fekete Gábor főgondnok kitüntetése. Mint a legutolsó pillanatban a napilapokból értesülünk, a király Fekete Gábornak, a kolozsvári kir. ítélőtábla elnökének a valóságos belső titkos tanácsosi méltóságot díjmentesen adományozta. Ez a magas kitüntetés a főgondnok úrnak a magyar igazságügy terén szerzett kiváló érdemei elismerését jelenti ugyan, de azért kétségtelen, hogy a királyi elismerés sugara fényt vet arra a diszes méltóságra is, melyet a főgondnok úr az egyházban mindnyájunk örömeire és megelégedésére elfoglal. Most nincs terünk, hogy a főgondnok úr kiváló érdemeit csak vázlatosan is méltathassuk. Nem az ősök történelmi neve és hadban szerzett érdemei, hanem az egyének egy mindig merészebb íveléssel emelkedő pályán, fényes tehetséggel és lankadni nem tudó munkabírással kivívott személyes sikerei terelték az uralkodó figyelmét erre a szerény emberre, kinek érdemeinél csak szerénysége és szeretetreméltósága nagyobb. S nem vagyunk bizonyosak afelől, vajjon e pár sor nem fogja-e bántani szerénységét. Ez a szándék mindenestre távol áll tőlünk, mert célunk e néhány sorral csak az volt, hogy kitüntetése alkalmával örömlünknek nyilvánosan is kifejezést adjunk s azt kívánjuk a kegyelmes úrnak, hogy Isten éltesse sokáig a közügyek előbbvitelére, csa'ádjá boldogítására s egyházunk büszkeségére. Ad multos annos!

Foerster szociális pedagógiája. Foerster, a zürichi egyetem nagyhirű protestáns tanára, a budapesti szociális misszió-társulat felkérésére hét előadást tartott különböző pedagógiai kérdésekről, melyekben kidomborodik az ő erkölcsbölcseleti világnézete. Foerster is azt tartja, amit annak idején Rousseau állapított meg, hogy „a modern kulturnépek erkölcsi érettsége nem áll arányban értelmi érettségükkel.“ „A külső természet adományai és erői fölött való hatalmunkkal nem haladott párhuzamosan emőeri természetünk állati részének leküzdése“ Korunk nagyon anyagias, csak a földiekben keresi minden boldogságát s a lélek nyugalmáról és boldogságáról, az eszményekről megfeledkezik.

A nevelés célja és feladata, hogy az embert fölemelje a föld porából, helyreállítsa a harmóniát s a lélek belső nyugalmát. Egyik előadásában a Comte és Herbert Spencer túlságosan absztrakt, igen merev és száraz bölcseleti erkölcsstanával szemben a keresztény erkölcsant veszi védelembe. Ama bölcseleti erkölcsstanok kiábrándították s azért a modern tudománytól a Krisztushoz tért vissza, hívő keresztény lett. Comte a tagadott istenség helyébe odaállította imáandóul *az emberiséget*, amely fogalom tele van ellenmondá-